

گزارش روزنامه
صبا از پشت صحنه
برنامه رادیویی
شهر فرنگ

اینجا

شهر فرنگه

اگر بلدید، بلند بخندید

نیره رضایی مطلق
گزارش

در روزهایی که فتیله برنامه‌های طنز تلو یونیونین کشیده شده و تجربه‌های موفق برنامه‌های جنگ گونه دهه هفتاد در تکرارهای اخیر دیده نمی‌شوند، برنامه «شهر فرنگ» در رادیو صبا توانسته شروع روز شونوگان را با بلند همراهِ کند. برای من، حضور در پشت صحنه و تهیه گزارش از یک برنامه رادیویی، به ویژه از جنس طنز، همیشه جذاب بوده است. وقتی قرار است سراغ یکی از پرسش‌کننده‌ترین برنامه‌های رادیو بروی و آن هم با حضور ۱۸ بازیگر رادیویی، طبیعی است که کلی سؤال در ذهنت شکل می‌گیرد و مدام تلاش می‌کنی صدای شخصیت‌ها را با هنرمندانی که گاهی چند شخصیت بازی می‌کنند تطبیق بدهی و تصویری که از این سبک برنامه‌ها در ذهنت ساخته‌ای را عینی کنی. کافی است یک بار شنونده رادیو صبا باشید و آن یک بار هم ساعت ۹ صبح، در خودروی شخصی، تاکسی یا مکان عمومی باشد؛ آن وقت به جای فکر کردن به مشکلات و دغدغه‌های روزمره، غرق طنز می‌شوی و شخصیت‌هایی می‌شوی که احتمالاً هر روز با آن‌ها سروکار داری و حالا از زاویه طنز به رفتارها ایشان نگاه می‌کنی. برنامه صبحگاهی «شهر فرنگ» با به یاد آوردن این آدم‌ها، سهم لبخند و خنده را برای هر روز شونوگان محفوظ نگه می‌دارد. برنامه «شهر فرنگ» رادیو صبا با شعار «با ما بخند»، یک جنگ نمایی است که هر روز ساعت ۹ صبح، با نگاهی طنزانه به مسائل روز، به نقد موضوعات

سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی می‌پردازد. موفقیت این برنامه، با پیش از ده بازیگر که هر کدام بخشی از بار طنز نمایشی را به دوش می‌کشند، در جرات آن برای رک‌گویی و انتخاب سوژه‌های نهنفته است. برنامه‌ای که با اتکا به هنر صدای پیشگان و روح خلاق نویسندگان، مخاطبان پرشماری را همراه خود کرده است. محل ضبط همیشه یکی برنامه، استودیوی شماره ۸ است؛ بزرگ‌ترین استودیو معاونت صدا که به دلیل امکانات فنی و وسعتش، اغلب مراسم و جشن‌های رادیویی نیز در آن برگزار می‌شود و محل ضبط برنامه‌هایی مانند «صبح جمعه با شما» و «شهر فرنگ» است. در این استودیو، بازیگران رادیویی اجرای نقش‌ها را بر عهده دارند. وقتی به استودیو می‌رسی، عوامل با وسواس و جدیت خاصی مشغول ضبط هستند. در هر آیتیم، دو یا سه بازیگر حضور دارند و پس از گفتن نقش خود، از استودیو بیرون می‌روند تا نفر بعدی جایگزین شود. در این بین، هر از گاهی صدای خنده که حاصل ضبط یک بخش طنز است، از داخل استودیو به گوش می‌رسد. مجید آینه، صدابردار پیشکسوت رادیو و پای ثابت برنامه‌های نمایشی، نیز در استودیو مشغول کار است و با مهارت، ترکیب صداها را کنترل کرده و آن‌ها را با افکت‌های مورد نیاز تلفیق می‌کند. از آنجا که کلیت برنامه بر آیتیم‌های متنوع مبتنی است، تعداد بازیگران نسبتاً زیادی برای ضبط آن به کار گرفته می‌شوند و همین موضوع فرصت مناسبی فراهم می‌کند تا من یک به یک سراغ عوامل بروم و با آن‌ها گفت‌وگو کنم.

پرونده ویژه

ساجد قدوسیان
کارگردان:

شبیبه «صبح جمعه با شما»
نیستیم

ساجد قدوسیان، که علاوه بر کارگردانی «شهر فرنگ»، کارگردانی و تهیه‌کنندگی «صبح جمعه با شما» را نیز برعهده دارد، پیشینه برنامه «شهر فرنگ» را به تولید برنامه «طنز و ترانه» مرتبط دانست و گفت: «به پیشنهاد حمیدرضا افتخاری، مدیر رادیو صبا، این برنامه با تغییر رویکرد و گنجاندن بخش‌های نمایشی به «شهر فرنگ» تبدیل شد.»

وی ساختار و مخاطبان برنامه را طیف جوان جامعه عنوان کرد و افزود: «از بازیگران تا نویسندگان برنامه، نسل جوانی هستند که به نشاط و انرژی در برنامه حضور دارند و این حس شادابی و جوانی را به مخاطب منتقل می‌کنند.»

قدوسیان ادامه داد: «ضبط برنامه به صورت هفتگی است و در یک روز، تمام آیتیم‌های نمایشی هفته را ضبط می‌کنیم. از این رو تلاش می‌کنیم به همه موضوعاتی که مردم در طول هفته با آن‌ها درگیرند، از زاویه طنز انتقادی بپردازیم.» وی یادآور شد: «نوک پیکان انتقادات و نقد ما در برخی موارد مسئولان و در مواردی هم مردم هستند که رفتار شهروندی‌شان را نقد می‌کنیم.»

این کارگردان «شهر فرنگ» را حاصل تلاش نویسندگان برنامه دانست و افزود: «حمید پارسا، سمیه نازنینی، فاطمه اعمدای، بهاره نام‌آور، محمد شیخی، جواد ترک، معصومه پاکروان و خدیجه ابراهیمی متون را می‌نویسند. طراحی شخصیت‌ها بر اساس توانمندی‌های بازیگران صورت گرفته و نویسندگان، که با این توانمندی آشنا هستند، فضاها را می‌آفرینند. البته تقسیم‌کاری هم بین نویسندگان وجود دارد؛ برخی نگارش موقعیت، برخی دیالوگ و برخی رویداد نویسی را برعهده دارند.»

قدوسیان در خصوص شباهت «شهر فرنگ» با «صبح جمعه با شما» گفت: «مخاطب ایرانی جنس طنز انتقادی صبح جمعه با شما را می‌پسندد و ذائقه‌اش با چنین طنزهایی که حرف دلش را می‌زند، همخوانی دارد. برنامه «شهر فرنگ» هم وام‌گرفته از همان برنامه است. هرچند کارگردان هر دو برنامه خود هستم، اما شنوندگان هر دو برنامه قبول می‌کنند که تنها شباهت این دو به هم، محتوا و رویکرد طنز است؛ در فرم، ساختار و روایت، متفاوت‌اند.»

وی خاطر نشان کرد: «بیشتر تفاوت این دو برنامه در هدف‌گذاری مخاطب است. «شهر فرنگ» در نوع مخاطب، اجرا و فضا جوان‌تر است و مخاطب به‌روزتری دارد. مخاطب «صبح جمعه با شما»، نسل قدیم‌تر و نوستالژیک است؛ موضوعات مطرح شده نیز کلی‌تر و جدی‌تر هستند. حتی در چینش بازیگران هم در «شهر فرنگ» جوانان حضور دارند، اما «صبح جمعه با شما» بیشتر با پیشکسوتان بازیگری شناخته شده است. این اتفاق در حوزه نویسندگی هم رخ داده و نویسندگان، هنرمندان و بازیگران برنامه «شهر فرنگ» برخلاف «صبح جمعه با شما»، جوان هستند.»

قدوسیان با مثالی از تفاوت سوژه‌ها افزود: «اگر بخواهیم ماجراهای یک کاسب را در یک مغازه تعریف کنیم، آن مغازه در «صبح جمعه با شما» کله‌پزی است اما در «شهر فرنگ» مزون لباس، که مسلماً داستان‌های پیرامون آن‌ها متفاوت است.»

وی همچنین عنصر موسیقی در هر دو برنامه را متفاوت دانست و گفت: «در «صبح جمعه با شما» موسیقی ریتمیک و ضربی با حضور نوازندگان قدیمی اجرا می‌شود، اما در «شهر فرنگ» بدون حضور نوازنده، از موسیقی آرشویی پاپ و به‌روز استفاده می‌کنیم. ضمن اینکه «صبح جمعه با شما» یک روز در هفته با گزینش اخبار هفته ارائه می‌شود، اما در «شهر فرنگ» هر روز درباره موضوعات جاری هفته صحبت می‌کنیم و خبری از دستمان در نمی‌رود.»

قدوسیان در خصوص انتخاب بازیگران «شهر فرنگ»

صبا

توضیح داد: «در این انتخاب دو نوع دیدگاه داریم. ابتدا توانایی فرد در نمایش و بازیگری برایش مهم است، به همین دلیل اغلب بازیگران برنامه برخاسته از تئاتر یا هنرهای نمایشی هستند. بخش دوم به نیاز برنامه برای رنگ‌آمیزی صدا و طیف‌های مختلفی از صداپیشه‌ها و بازیگران برمی‌گردد که بتوانند شخصیت‌های متفاوتی ارائه کنند.»

آزاده شاهرخ مهر
تهیه‌کننده:

نمایش طنز را
دوست دارم

آزاده شاهرخ مهر، تهیه‌کننده برنامه «شهر فرنگ»، خنده گرفتن از مخاطب ایرانی را کاری دشوار می‌داند. او پس از فارغ‌التحصیلی در رشته تهیه‌کنندگی از دانشگاه صداوسیما، فعالیتش را در رادیو نمایش آغاز کرد و به دلیل علاقه به کارهای نمایشی از سال ۱۳۹۹ به «شهر فرنگ» پیوست. شاهرخ مهر، که پیش‌تر تهیه‌کنندگی برنامه‌های «عصر صبا»، «صبح صبا» و «صباحنگ» را در رادیو صبا برعهده داشته، هم اکنون تهیه‌کنندگی «هنرستان» را نیز در کنار «شهر فرنگ» مدیریت می‌کند.

وی درباره ساختار برنامه توضیح داد: محورهای نمایش‌ها مبتنی بر موضوعات روز و رویکرد رادیو صباست و در هر قسمت شخصیت‌های ثابت در مکان‌هایی مانند آرایشگاه، سوپرمارکت، دندانپزشکی، مزون لباس، شرکت، خیرگزاری «ایشنا»، شیرینی‌فروشی و دفتر هواپیمایی داستان خود را روایت می‌کنند. هر قسمت شامل هفت بخش نمایشی است که موضوعاتشان متفاوت است؛ از صرفه‌جویی در انرژی و سبک زندگی گرفته تا همسایه‌داری، نوع پوشش و اخلاق شهروندی. آیتیم‌ها نیز در طول هفته پخش می‌شوند و هر روز تکرار نمی‌شوند.

شاهرخ مهر درباره ماندگاری شخصیت‌ها گفت: این موضوع به بازخورد مخاطبان و کیفیت برنامه بستگی دارد و هر چند وقت یک‌بار با بازپیرایی، حذف و اضافه شخصیت‌ها، برنامه به‌روز می‌شود.

تهیه‌کننده برنامه همچنین به بخش طنزآهنگ اشاره کرد و توضیح داد که تقریباً نیمی از برنامه با موسیقی همراه است. این آیتیم‌ها جدا ضبط و پخش می‌شوند و ترانه‌ها متناسب با موضوع هر بخش انتخاب و اجرا می‌شوند. خوشبختانه این بخش‌ها

از سوی مخاطبان با استقبال خوبی مواجه شده‌اند.

فریبا باقری
مجری:

زبان طنز انتقادی را ترجیح
می‌دهم

فریبا باقری، مجری و بازیگر برنامه «شهر فرنگ»، از گویندگان رادیو صبا نیز هست. او در این برنامه نقش مجری را دارد و به عنوان نخ تسبیح و رابط میان بخش‌های مختلف عمل می‌کند. ضمن اینکه در برخی بخش‌ها بازیگر نقش‌های مختلف نیز است.

باقری درباره همکاری‌اش با «شهر فرنگ» گفت: «همکاری من با شاهرخ مهر دیرینه است و در بسیاری از برنامه‌ها با هم هستیم. ضمن اینکه ساجد قدوسیان هم کاملاً با کار آشناست و مهارت خود را برای تولید برنامه‌های آیتیمی و نمایشی رادیو اثبات کرده است.»

وی با اشاره به ویژگی‌های برنامه افزود: «این برنامه تنوع ویژه و مخاطب خاصی دارد. طنزهای بخش‌های روحیه من است و دوست دارم با زبان طنز، انتقادی هم اگر هست، بیان شود.»